

ВЕРХОВНИЙ СУД УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

4 листопада 2014 року

м. Київ

Колегія суддів Судової палати в адміністративних справах Верховного Суду України
у складі:

головуючого Кривенка В.В.,

суддів: Гриціва М.І., Гусака М.Б., Коротких О.А., Кривенди О.В.,
Маринченка В.Л., Панталієнка П.В., Прокопенка О.Б.,
Самсіна І.Л., Терлецького О.О., -

розглянувши в порядку письмового провадження справу за позовом Ведмідь Тетяни Іванівни до управління Пенсійного фонду України в м. Павлограді Дніпропетровської області (далі - управління ПФУ, ПФУ відповідно) про визнання протиправними дій та зобов'язання вчинити дії,

в с т а н о в и л а:

У листопаді 2010 року Ведмідь Т.І. звернулася до суду з позовом, у якому просила визнати протиправними дії управління ПФУ щодо відмови призначити їй пенсію згідно з [Законом України від 13 грудня 1991 року № 1977-ХІІ «Про наукову та науково-технічну діяльність»](#) (далі - Закон № 1977-ХІІ) та зобов'язати його призначити їй таку пенсію з моменту звернення до управління ПФУ із заявою про її призначення.

На обґрунтування позову Ведмідь Т.І. послалася на те, що вона має право на призначення наукової пенсії на підставі [Закону № 1977-ХІІ](#), оскільки комунальний заклад «Павлоградський історико-краєзнавчий музей» Павлоградської міської ради (далі - Музей) є науковим закладом, а тому до стажу наукової роботи має бути зараховано час її роботи на посаді заступника директора та директора Музею.

Павлоградський міськрайонний суд Дніпропетровської області постановою від 20 грудня 2010 року позов задовольнив.

Дніпропетровський апеляційний адміністративний суд постановою від 3 квітня 2012 року, залишеною без змін ухвалою Вищого адміністративного суду України

від 16 січня 2014 року, рішення суду першої інстанції скасував та прийняв нове - про відмову у задоволенні позову.

Погоджуючись із рішенням суду апеляційної інстанції, касаційний суд дійшов висновку, що час роботи Ведмідь Т.І. на посадах заступника директора та директора Музею не може бути зараховано до її стажу наукової роботи, оскільки зазначене суперечить вимогам [статті 24 Закону № 1977-XII](#) та Переліку посад наукових (науково-педагогічних) працівників підприємств, установ, організацій, вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації, перебування на яких дає право на призначення пенсії та виплату грошової допомоги у разі виходу на пенсію відповідно до [статті 24 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність»](#), затверджений [постановою Кабінету Міністрів України від 4 березня 2004 року № 257](#) (у редакції, чинній на час виникнення спірних відносин; далі - Перелік посад наукових працівників).

Не погоджуючись із рішенням суду касаційної інстанції, Ведмідь Т.І. звернулась із заявою про його перегляд Верховним Судом України з підстави, встановленої пунктом 1 частини першої [статті 237 Кодексу адміністративного судочинства України](#), в якій просить скасувати ухвалу Вищого адміністративного суду України від 16 січня 2014 року та прийняти нове судове рішення - про задоволення позову, посилаючись на неоднакове застосування Вищим адміністративним судом України одних і тих самих норм права у подібних правовідносинах, а саме [статті 24 Закону № 1977-XII](#), Переліку посад наукових працівників та Переліку посад працівників державних і комунальних музеїв, які провадять культурно-освітню та науково-дослідну діяльність, пов'язану з комплектуванням музейних зібрань, експозиційною, фондовою, видавничою, реставраційною, пам'яткоохоронною роботою, затвердженого [постановою Кабінету Міністрів України від 22 січня 2005 року № 82](#) (у редакції, чинній на час виникнення спірних відносин; далі - Перелік посад працівників державних і комунальних музеїв).

На підтвердження неоднакового застосування судом касаційної інстанції одних і тих самих норм матеріального права у подібних правовідносинах ОСОБА_11 посилається на ухвали Вищого адміністративного суду України від 6 листопада 2012 року, 27 листопада 2013 року та 15 січня 2014 року (№№ К/9991/63330/11, К/9991/74528/12, К/9991/55454/12 відповідно), які, на її думку, підтверджують неоднакове правозастосування.

Перевіривши наведені у заяві доводи, колегія суддів вважає, що заява ОСОБА_11 не підлягає задоволенню із таких підстав.

Вищий адміністративний суд України, допускаючи справу до провадження Верховного Суду України, виходив із того, що у справі, копію ухвали суду касаційної інстанції в якій від 15 січня 2014 року додано до заяви, по-іншому, ніж у справі, що розглядається, застосовано [статтю 24 Закону № 1977-XII](#), Перелік посад наукових працівників та Перелік посад працівників державних і комунальних музеїв.

Аналіз зазначеного судового рішення, на яке посилається заявник, обґрунтовуючи заяву, не дає підстави вважати, що правовідносини, які виникли між сторонами у цьому спорі, подібні до спірних відносин у справі, що розглядається, оскільки в обох наведених справах рішення касаційного суду ухвалені за установлених судами різних фактичних обставин справ, яким надавалась правова оцінка, та за відсутності подібності правовідносин.

Так, у справі № К/9991/55454/12 суд касаційної інстанції виходив із того, що позивач працював заступником генерального директора музею по науковій частині, а

тому його посада підпадає під пункт 4 Переліку посад наукових працівників, що, у свою чергу, є підставою для зарахування часу роботи на зазначеній посаді до його стажу наукової роботи, необхідного для призначення пенсії відповідно до [статті 24 Закону № 1977-XII](#).

Натомість у справі, що розглядається, суди досліджували можливість віднесення Музею до наукової установи та зарахування часу роботи особи на посаді заступника директора та директора Музею до стажу наукової роботи на підставі пункту 3 Переліку посад наукових працівників.

Водночас у справах №№ К/9991/63330/11, К/9991/74528/12, копії ухвал Вищого адміністративного суду України від 6 листопада 2012 року та 27 листопада 2013 року у яких також додано до заяви, цей суд дійшов висновку, що час роботи на посадах заступника директора та директора музею має бути зарахований до стажу наукової роботи відповідного працівника на підставі пункту 3 Переліку посад наукових працівників.

Аналіз наведених рішень суду касаційної інстанції дає підстави вважати, що цей суд неоднаково застосував норми права, на неоднакове застосування яких у подібних правовідносинах посилається заявник, при цьому у справі, що розглядається, - правильно.

Вирішуючи питання про усунення розбіжностей у застосуванні судом касаційної інстанції одних і тих самих норм матеріального права у подібних правовідносинах, колегія суддів Судової палати в адміністративних справах Верховного Суду України виходить із такого.

Правовий статус наукового працівника, його пенсійне забезпечення та соціальний захист визначено [Законом № 1977-XII](#).

[Статтею 1 зазначеного Закону](#) встановлено, що науковий працівник - це вчений, який за основним місцем роботи та відповідно до трудового договору професійно займається науковою, науково-технічною, науково-організаційною або науково-педагогічною діяльністю та має відповідну кваліфікацію незалежно від наявності наукового ступеня або вченого звання, підтверджену результатами атестації.

У преамбулі [Закону № 1977-XII](#) наголошується, що він визначає засади функціонування і розвитку науково-технічної сфери, створює умови для наукової і науково-технічної діяльності, а [стаття 24 названого Закону](#) свідчить про її безпосередню спрямованість на досягнення такої мети вже у самій назві - «Пенсійне забезпечення та соціальний захист наукового працівника». Зазначена стаття унормовує право на підвищені пенсії для осіб, які мають відповідний стаж наукової роботи, встановлює спеціальний порядок нарахування таких пенсій, а також умови обчислення наукового стажу.

Відповідно до частин першої, другої [статті 24 Закону № 1977-XII](#) держава встановлює для наукових (науково-педагогічних) працівників, які мають необхідний стаж наукової роботи, пенсії на рівні, що забезпечує престижність наукової праці та стимулює систематичне оновлення наукових кадрів. Пенсія науковому працівнику призначається при досягненні пенсійного віку, зокрема, жінкам - за наявності стажу роботи не менше 25 років, у тому числі стажу наукової роботи не менше 15 років.

Частиною восьмою вищезазначеної статті встановлено, що перелік посад наукових (науково-педагогічних) працівників підприємств, установ, організацій, вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації, перебування на яких дає право на призначення пенсії та виплату грошової допомоги у разі виходу на пенсію відповідно до цієї статті, затверджується

Кабінетом Міністрів України з урахуванням положень статей [22-1](#), [22-2 Закону № 1977-XII](#).

[Кабінет Міністрів України постановою від 4 березня 2004 року № 257](#) відповідно до припису названої вище статті затвердив Перелік посад наукових працівників, класифікація посад у якому здійснена на основі виокремлення груп посад наукових (науково-педагогічних) працівників залежно від підприємства, установи, організації, у яких відповідні категорії осіб працювали: 1) Президія Національної академії наук, Українська академія аграрних наук, Академія медичних наук, Академія педагогічних наук, Академія правових наук, Академія мистецтв (пункт 1 зазначеного Переліку); 2) вищі навчальні заклади III-IV рівнів акредитації, наукові підрозділи у їхньому складі (пункт 2); 3) наукові установи та організації (їх філіали, відділення тощо) (пункт 3); 4) підприємства, установи, організації, не зазначені у пунктах 1-3 цього Переліку (пункт 4).

Суспільні відносини у сфері музейної справи, правові, економічні, соціальні засади створення і діяльності музеїв України та особливості наукового формування, вивчення, обліку, зберігання, охорони і використання Музейного фонду України, його правовий статус визначено [Законом України від 29 червня 1995 року № 249/95-ВР «Про музеї та музейну справу»](#) (у редакції, чинній на час виникнення спірних відносин).

За [статтею 1 зазначеного Закону](#) музей - це науково-дослідний та культурно-освітній заклад, створений для вивчення, збереження, використання та популяризації музейних предметів та музейних колекцій з науковою та освітньою метою, залучення громадян до надбань національної та світової культурної спадщини.

Цією ж [статтею Закону](#) встановлено, що науково-дослідною (науково-технічною) установою є юридична особа незалежно від форми власності, що створена в установленому законодавством порядку, для якої наукова або науково-технічна діяльність є основною і становить понад 70 відсотків загального річного обсягу виконаних робіт.

Відповідно до свого Статуту Музей є культурно-освітнім та науково-дослідницьким закладом, заснованим органом місцевого самоврядування відповідно до [Конституції України](#), [Закону № 249/95-ВР](#), Основ законодавства про культуру, інших нормативно-правових актів.

Згідно з довідкою Єдиного державного реєстру підприємств та організацій України Музей має статус комунальної організації та видами його діяльності відповідно до [Класифікації видів економічної діяльності](#) є «діяльність музеїв та охорона історичних місць і будівель».

Враховуючи вищевказане, колегія суддів Судової палати в адміністративних справах дійшла висновку, що для зарахування стажу роботи працівника музею на посадах, передбачених пунктом 3 Переліку посад наукових працівників, до наукового, музей має бути науковою установою у розумінні [статті 1 Закону № 1977-XII](#). Оскільки Музей як наукова установа атестований не був, підтвердження, що наукова діяльність для нього є основною і становить понад 70 відсотків загального річного обсягу виконаних робіт немає, його не можна віднести до наукової установи у розумінні [статті 1 Закону № 1977-XII](#), а тому час зайняття працівником музею посад, передбачених пунктом 3 Переліку посад наукових працівників (зокрема посад заступника директора, директора Музею), не можна зарахувати до стажу наукової роботи, зарахуванню підлягає лише час зайняття посад, передбачених пунктом 4 зазначеного Переліку.

Суди встановили, що Ведмідь Т.І. працювала з 7 квітня 1987 року молодшим науковим співробітником Музею; з 30 вересня 1987 року - старшим науковим

співробітником Музею; з 1 квітня 1996 року - заступником директора Музею; з 1 січня 2004 року - провідним науковим співробітником Музею; з 1 грудня 2006 року - заступником директора Музею; з 30 грудня 2007 року - звільнена за переведенням з Музею; з 1 січня 2008 року - прийнята за переведенням в Музей відділу культури Павлоградської міської ради на посаду заступника директора; з 1 лютого 2010 року - переведена на посаду директора Музею; з 3 лютого 2010 року - на підставі контракту від 3 лютого 2010 року прийнята на посаду директора Музею у зв'язку з виходом на пенсію.

На підставі вищезазначеного колегія суддів Судової палати в адміністративних справах приходять до висновку, що при обчисленні наявного стажу наукової роботи Ведмідь Т.І., необхідного для призначення їй пенсії згідно з [Законом № 1977-ХІІ](#), до стажу наукової роботи зараховується лише час роботи на посадах, передбачених абзацом третім пункту 4 Переліку посад наукових працівників, а саме: молодшого, провідного та старшого наукового співробітника. Цим же пунктом зазначеного Переліку не передбачено посад, перебування на яких Ведмідь Т.І. просить зарахувати до стажу наукової роботи, а саме: заступника директора та директора.

Посилання Ведмідь Т.І. на Перелік посад працівників державних і комунальних музеїв не береться до уваги, оскільки на виконання частини восьмої [статті 24 Закону № 1977-ХІІ](#) Кабінет Міністрів України затвердив Перелік посад наукових (науково-педагогічних) працівників підприємств, установ, організацій, вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації, перебування на яких дає право на призначення пенсії та виплату грошової допомоги у разі виходу на пенсію відповідно до цієї статті, який є вичерпним та до якого зазначені посади не входять.

За таких обставин у справі, що розглядається, суд касаційної інстанції правильно застосував норми матеріального права, у зв'язку з чим підстав для задоволення заяви Ведмідь Т.І. немає.

Керуючись статтями [241](#), [242](#), [244 Кодексу адміністративного судочинства України](#), колегія суддів Судової палати в адміністративних справах Верховного Суду України

п о с т а н о в и л а :

У задоволенні заяви Ведмідь Т.І. відмовити.

Постанова є остаточною і не може бути оскаржена, крім випадку, передбаченого пунктом 2 частини першої [статті 237 Кодексу адміністративного судочинства України](#).